

גיליון

אשריכם ישראל

מאמרים וסיפורים אקטואליים
משיחותיו וכתביו של מגיד המישרים

הרב שמעון גוטסמן שליט"א

גיליון מנחם אב תשפ"ה

תוכן העניינים:

ולשמחה מה זו עושה?	עמ' ג'
למה צריך את תשעה באב?	עמ' ד'
אחדות שתביא גאולה	עמ' ו"א
הדרכה לבני הישיבות	עמ' ו"ז
סיפורי חיזוק	עמ' ט"ו

קו השיחות והחיזוקים: 077-260-9134

לתרומות, לתגובות, להזמנת הרצאות ולרכישת הספרים
ניתן להתקשר: 08-9743208 \ 0527608955

ניתן להאזין לשיחות והשיעורים
במערכות "קול הלשון" 0361711111

להזמנת דרשות ושיעורים ממוה"ר שמעון גוטסמן שליט"א
בטלפון 052-760-8955

ע"מ לקבל את הגיליון בדוא"ל נא לפנות: 089743208A@gmail.com

ניתן להוריד גיליונות מהשנים האחרונות ב"דרשו"

ולשמחה מה זו עושה?

אחיי ורעיי אהוביי היקרים!

בגיליון שלפניכם ערכתי מאמר מיוחד שנותן מבט חדש ומרענן לימי "בין המצרים", ובאמת זה כבר כמה וכמה שנים שרציתי להשקיע על מאמר שכזה, אלא שבכל שנה מחדש קיוויתי שעד שאדפיס את המאמר הוא כבר לא יהיה אקטואלי, עקב בוא הגאולה... ולכן לא היה לי חשק להשקיע טרחה לסדר ולערוך את הדברים כמו שצריך. אך השנה התעוררתי בס"ד שבוודאי רצון השם יתברך שאעשה את ההשתדלות בכדי שאם חלילה גם השנה יהיו לנו עדיין "ימי בין המצרים" הרי שהם יעברו עלינו עם תחושת משמעות והתעלות גדולה, עד שלא נאמר "אוף, מתי כבר יעברו הימים האלה. הו, ברוך שפטרנו, נגמר תשעה אב, חוזרים לשגרה..."

כשהיינו חדשים בקריה החסידית בקריית גת שמתי לב שהרבה חסידים נראים שמחים בימי "בין המצרים", הדבר הזה עורר את סקרנותי, שכן חשתי בכל שנה בימי "בין המצרים" באיזו סתירה פנימית, כשאני עסוק מצד אחד להיות "כאילו עצוב" ומצד שני לחכות שכבר יעברו הימים הללו ואברך "ברוך שפטרנו"... ושנים השתוקקתי למצוא גישה לימי בין המצרים שאליה אזכה להתחבר באמת. כי אף שחונכנו על גישה הרואה את ימי בין המצרים כימים בהם עסוקים בכאב וצער על החורבן והגלות, הרי שלמעשה אנחנו בדור החלש נפשית ולרובנו מסוכן מאוד להיות בצער ולו ליזמן מועט, ויתירה מזאת, אין לנו את הרגש האמתי שיביא אותנו לכאוב על החורבן וגלות השכינה וכו' כנדרש. ומעל הכל, אין עניין להיות בצער כשהצער לא מביא אותנו לחיזוק, ואצל רובנו הצער לא רק שאינו מחזק אלא הוא דווקא רק משתק. [והגם שבדרך כלל עשיית פעולה חיצונית סופה להשפיע על הפנימיות, הרי שמי שלא זוכה להבין באמת את גודל הכאב שבחורבן לא יגיע לתחושת אבלות אמיתית בדרך שכזאת, והפעולה החיצונית שלו רק תביא אותו לדיכאון ועצבות שאין בהם שום עניין].

לאור כל זאת פניתי אל אחד החסידים ושאלתי אותו האם בתורת החסידות יש גישה מיוחדת לימי "בין המצרים", הלה השיב לי שבוודאי, ולפי החסידות עיקר העניין הוא להשתוקק ולחפש יותר את קרבת השם בימים הללו, ולהתחזק באמונה שהשם יתברך אוהב אותנו תמיד, ובזה לתקן את מה שאמרו אבותינו "בשנאת השם אותנו" [שכידוע על אמירה זו נענשו ונגזר בט' באב בכיה לדורות]. לפי גישה זאת כל המטרה בהלכות האבלות היא רק לעזור לנו שלא להסיח דעתנו מלהתגעגע לקב"ה, שלא נהיה בבחינת "וישמן ישרון ויבעט", ומתוך שמחה נגיע חלילה לשכחת החורבן והגלות. והלכות אבלות הם בבחינת "סור מרע" – שנסור מכל חשש הוללות ושכחת השם, אך העיקר הוא ה"עשה טוב" – להתקרב ביתר שאת אל השם יתברך, וההתקרבות בימים אלו אל השי"ת היא ממש ההכנה הראויה לקרבה הגדולה אל השי"ת בחודש אלול הבעל"ט.

אותו יהודי המליץ לי ללמוד בספר "שיחות התחזקות" של הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א בעניין זה, למדתי שיחה ארוכה של הרב והתחלתי לקבל משמעות לימים הללו, עד שבהמשך כבר לא חיכיתי לברך "ברוך שפטרנו" במוצאי תשעה באב...

בהמשך רכשתי למעלה מעשרה מספרי הרב, ועם זאת הספר שהכי חביב עלי הוא ספר עבה ועמוס מאוד שמייוחד כולו לשיחות לימי בין המצרים. עם השנים גיליתי יותר ויותר שגם רבים מגדולי ליטא ובעלי המוסר מכוונים לאותה הדרך, ולכל הפחות גם הם סבורים שהעניין המרכזי של ימי "בין המצרים" היא ההתקרבות בפועל לקב"ה מתוך חיזוק האהבה והגעגועים אליו יתברך.

וכן מסופר על ה"ישמח משה" (יום ההילולא שלו כ"ח תמוז) שכאשר בתו נישאה לחתנו רבי אריה לייב ליפשיץ בעל ה"אריה דבי עילאה" התנה איתו שיבוא עימו פעם אחת אל החוזה מלובלין (יום ההילולא שלו בתשעה באב). לרבי אריה לייב תמיד היה קשה שהרי בשולחן ערוך כתוב שכל השנה יהודי צריך לזכור את החורבן ולהתאבל עליו, ולכן אסור שימלא שחוק פיו בעולם הזה. ומדוע א"כ החסידים תמיד שמחים. כשנסע ללובלין, החליט שאם "החוזה מלובלין" יתרץ לו את הקושיה, ידע שהצדק איתו. החוזה ראה הכל ועוד לפני שפתח את פיו, ענה לו: "אמר החכם – דאגתו בלבו וצהלתו על פניו".

לאור כל זאת שוב ימי "בין המצרים" עברו עלי עם הרבה יותר תחושת משמעות, ובמידה מסוימת התחלתי לשמוח שהוקדש לנו פרק זמן בשנה להתעורר לחזק את הקשר עם אבינו מלכנו מתוך געגועים.

וכבר מסופר על מרן ה"חזון איש" זצ"ל שתמיד היה שרוי בשמחה – גם כשדיבר על נושאים מצערים אשר יפה להם הדמעה. פעם תמה אחד מתלמידיו על כך באוזניו: הייתכן?! השיב לו מרן זצ"ל כשפניו נוהרות: ירמיהו הנביא חיבר את מגילת איכה, וכאשר הוא כתב "בכה תבכה בלילה" – הוא בכה הרבה והזיל דמעות על שבר בת עמו. ולכאורה יש לשאול כאן סתירה, הלא ירמיהו הנביא כתב את הדברים בנביאות אשר אינה שורה אלא מתוך שמחה?

רואים מכאן שניתן לבכות בכי תמרורים על חורבן בית המקדש, ובו זמנית להיות בשמחה – ואין כאן כל סתירה! (מובא בספר "מעשה איש"). רק בכי מתוך "אבלות אמיתית" של השתוקקות לקב"ה יכול ואף צריך ללכת ביחד עם שמחה בחלקנו, ואדרבה, מתוך שמחה בחלקנו נקבל חשק ותאוה לזכות עוד יותר להתקרב אל השי"ת, עד שנזכה להיות בבחינת "המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה" כמו שדרשו צדיקים, שכבר כעת הוא "זוכה" בלשון הווה, כי מי שמבין את משמעות הריחוק מהשי"ת ובאמת מתגעגע, הוא זה שכבר כעת זוכה לקרבת השם גדולה, ואצלו כאילו נבנה כבר בית המקדש.

במשך השנים זכיתי למסור שיחות וועדים בפני תלמידי ישיבות סביב ימים אלו, ובס"ד הגשתי בפניהם מבט חדש ומרענן על ימי בין המצרים, וקבלתי משוב גדול לכך שהציבור משווע לשמוע ולקבל דיבורים אלו ויש בהם תועלת גדולה. ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שהמאמרים המוגשים כעת בס"ד יגיעו לכל מי שכדאי שהם יגיעו, ולא תצא תקלה מתחת ידנו, והדברים יהיו רק לתועלת. ונזכה עוד השנה שיתהפכו הימים הללו לששון ולשמחה, לגאולה וישועה.

למה צריך את תשעה באב?

הילדים מהפנימייה

תארו לעצמכם, משפחה יהודית ברוסיה שמסרה נפשה לקיום המצוות בסתר, באותם ימים בהם החוק אסר על קיום מצוות, והנה באחד הימים הם מצאו אפשרות להימלט מרוסיה ולברוח לישראל, הם מכרו את כל רכושם ונתנו את הכסף למבריחים, אשר אכן הביאו אותם לארץ ישראל. אלא, שכאן בארץ שיכנו אותם בקיבוץ מרוחק בצפון הארץ, בסביבה שאינה שומרת מצוות, ואף אין שם מוסד חינוכי תורני, ומכיוון שנותרו מחוסרי כל נאלצו להישאר שם, כשהם כואבים ודואגים לגורל ילדיהם, אשר נמצאים כל היום בסביבה לא טובה וללא לימוד מסודר במקום תורני.

לאחר כחודש ימים באו לבקר אותם פעילים אשר הציעו להורים שיכניסו את ילדיהם למוסד תורני עם פנימייה בדרום הארץ, ההורים הסכימו להצעה על אף הקושי שבפרידה מילדיהם, שכן לא היה להם כסף לנסוע לבקר את הילדים, אך גורל הילדים היה חשוב להם יותר ולכן הסכימו להצעה.

מידי כמה ימים השיגו ההורים כמה פרוטות בכדי להשתמש בטלפון ציבורי ולהתקשר לילדיהם, בשיחה בכו ההורים וגם הילדים מתוך געגועים עזים, כך היה המצב בתחילה, אולם לאחר זמן התרגלו הילדים למוסד ולילדיו, וכבר לא חשו בגעגועים.

ההורים לעומתם שנותרו בודדים לא הפסיקו להתגעגע, ומכיוון שכל כך התגעגעו לילדיהם, חסכו הם פרוטה לפרוטה, עד שהיה בידם כסף מספיק גם בכדי לממן את הוצאות

הנסיעה של ילדיהם לביקור בביתם וחזרה למוסד, וגם בכדי לרכוש להם מתנות יקרות, והנה התקשרו ההורים לבשר לילדיהם את הבשורות הטובות, אך מה מאד התאכזבו לגלות שילדיהם בכלל לא רואים עניין בנסיעה מהמוסד הביתה. מבחינתם זה פשוט מיותר... ההורים החליטו בצער שאם הילדים לא מבינים עד כמה הוריהם אוהבים אותם אז בהחלט אפשר לוותר על כל המאמץ...

אולם לאחר זמן אחד הילדים התעורר לחשוב לעצמו: אם ההורים כל כך מתאמצים למעני וכל כך דואגים לי, כנראה שבאמת אני מאד חשוב בעיניהם, וכך לאט לאט התחזק באהבה וגעגועים, עד שהתקשר אליהם וממש התחנן שברצונו לנסוע אליהם, מששמעו ההורים את געגועיו שמחו מאד ומיד סידרו את כל הנדרש בכדי שכמה שיותר מהר יזכו הם להיפגש יחד. אבינו שבשמים מאד מתגעגע אלינו, אך הוא רוצה לשמוע שגם אנחנו מתגעגעים... ובוודאי מיד כשישמע את געגועינו יחיש לגואלנו...

(עפ"י "שיחות התחזקות").

בתשעה באב אנו עוצרים ומתבוננים עד כמה השם יתברך אוהב אותנו, אכפת לו מאתנו, ולרגע לא מתייאש מאתנו. הרי אנו כבנים נסיכים הסמוכים על שולחן אביהם המלך, הנה כל עוד המלך נמצא בארמון, מי שהכי מקבל אור ושפע הם בניו הסמוכים על שולחנו, הן עליהם הוא משגיח בהשגחה פרטית, אך בו ברגע שהמלך כועס ובוחר להסתתר הרי שדווקא בניו הם אלה שהכי חשים את ההסתרה, כי ההשגחה הפרטית עליהם נהפכת לנסתרת. ולכן עם ישראל סובל

סבל הגלות ברוחניות ובגשמיות, ולפרט גם את הסבל האישי שלנו. ומתוך כך לזעוק ולבקש גאולה.

צורתה של נזיפה

עבד מגיע לאדונו הנכבד ומגיש לו כוס קפה משובח על מגש כסף מהודר, והנה האדון במקום להודות ולקבל בשמחה את הקפה הוא מרים את הכוס ומרוקן אותה על פניו של עבדו הנדהם. היש לך נזיפה גדולה מזו?! כולנו מכירים את המשל הזה, חז"ל ממשילים זאת כדי לצייר לנו את הנזיפה שיש בירידת גשמים בימי חג הסוכות, שכן הקב"ה קורא לנו לצאת מהבית אל הסוכה, ואם הוא מוריד גשמים בוודאי הם באים כנזיפה,

אמנם המשל הזה יכול לעזור לנו להבין את גודל אבלות החורבן. אבלות החורבן באופנים שקבעו לנו חכמינו אמורה לעורר אצלנו רגשות של נזופים, שכן לאחר שהקב"ה ביקש מאתנו "ועשו לי משכן ושכנתי בתוכו" הוא בעצמו גזר ונתן לחורבן הבית ולגלותנו בין העמים. זוהי הנזיפה הגדולה ביותר שהייתה בהיסטוריה, אבא שביקש מבניו שיבנו לו בית בשבילו ולא משום שהיה מחוסר אמצעים, אלא משום שרצה לדור בבית אשר בניו בנו מעצמם, ולאחר זמן – כיוון שלא נהגו כשורה, הוציא את בניו מהבית אשר הם עצמם בנו לכבודו. זוהי נזיפה של האבא שאוהב ורוצה שנבין את הנזיפה, נתגעגע ונחזור אליו... אבל כל עוד שאיננו מתגעגעים כדבעי, האבא רוצה שנמשיך להרגיש נזופים, שכן אם לא נרגיש כך מדוע שנתגעגע? למה שלא נחשוב שדי לנו במה שיש לנו? עם ישראל בעצם היו מרוחקים מהשי"ת בזמן שהיה בית המקדש קיים, אלא שלא הרגישו את הריחוק הזה, וכמו שאמר הנביא ירמיה בשם השם: "איך

הכי הרבה בגלות, כי הוא לא נמצא במסגרת של "השגחה כללית" אלא הוא סמוך על שולחן המלך ומתקשה להתמודד בשעה שהאבא - המלך מסתתר. דווקא המצב שלנו מגלה עד כמה אנו בניו אהוביו הסמוכים על שולחנו, ועד כמה דווקא מאתנו דורש השם יתברך הרבה יותר. ובפרט הדבר מתעצם בתשעה באב כשנזכרים שמרוב אהבתו אותנו גם כשבא לכעוס כילה חמתו בעצים ובאבנים.

אבלות על החורבן לא נובעת מייאוש חלילה, כי מי שמתייאש לא ממשיך לצפות לגאולה ואף לא מתאבל על דבר שארע לפני כאלפיים שנה. האבלות על החורבן דומה לבכיו של תינוק יהודי, שבוכה בכי של תקווה וציפייה: "אמא אני רעב, ומאמין שרק את יכולה לעזור לי, ובטוח שאת אוהבת ורוצה לעזור לי, אז אני מתחנן בפניך שתביאי לי כבר לאכול", וזאת בשונה מגוי הבוכה: "למה לא מביאים לי לאכול?! למה כולם שונאים אותי?! עוד מעט אני מת ברעב!". כך ידעה בתיה בת פרעה שהילד הבוכה מתוך התיבה הוא מילדי העבריים. כי ילד יהודי בוכה רק בכי של תקווה.

ומשום כן "כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה" – לא בוכים על העבר אלא מצפים לעתיד. "כך משנכנס אדר מרבין בשמחה" – לא שמחים על העבר אלא על העתיד, שאנו מאמינים ומייחלים שכפי שעשה אתנו השם יתברך ניסים ברחמים גדולים, והפך את הכל לטובה ברגע אחד, כך באהבתו ובכוחו הגדול יושיענו שנית.

עצה טובה: כמו שיש "תפילה אישית" בה מבקשים בשפה שלנו מכל הלב את מה שנדרש לנו, כך אפשר וכדאי לקונן קינות אישיות, בשפה שלנו, מכל הלב, לקונן על כל

אמת מה נהדר

נאמר בפרשת בלק: "מה טובו אהליך יעקב משנותיך ישראל" (במדבר כד.ה), ופירש רש"י וזה לשונו: מה טובו אהליך – מה טובו אהל שילה ובית עולמים בישובן שמקריבים בהן קרבנות לכפר עליהם. משכנותיך – אף כשהן חרבין, לפי שהן משכון עליכם, וחורבנן – כפרה על הנפשות, שנאמר (איכה ד.יא) "כלה ה' את חמתו", ובמה כלה – "ויצת אש בציון", עכ"ל. והנה מפשטות הדברים נראה שכשם שהמקדשות מכפרים בישובן כך מכפרים הם בחורבנם, כלומר, שחורבנם כפרה על הנפשות. וצריך להבין, היאך מכפרים המקדשות היום כשהם חרבים?

המשגיח הגה"צ רבי צבי פלדמן זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת מיר בארה"ב, עומד על עניין זה, ומבאר בטוב טעם, היאך המקדש מכפר בשעה שהוא חרב, וכך הוא אומר ("תפארת צבי", ט' באב): בשעה שהמקדש עמד על מכונו, האדיר והגדיל הוא את כבודם של ישראל, כפי שאומרים אנו בסדר העבודה ביום הכפורים: "כל אלה בהיות ההיכל על יסודותיו, אמת מה נהדר היה כהן גדול בצאתו מבית קדשי הקדשים", ומאז שחרב המקדש, חשים אנו עצמנו בזויים שפלים ורצוצים, לעומת מעמדנו בהיות בית המקדש על מכונו. תחושת ההשפלה והקטנות מביאה לידי מעלה, כי כך היא מדתו של הקב"ה, שמשים מעלה תחת שפלות. והמעלה היא שאף בשעת החורבן – בהכירנו שפלותינו – מכפרים הם עלינו, והקב"ה מכלה חמתו בעצים ובאבנים.

ובאמת מדוע תשעה באב נקרא "מועד", אשר כידוע אמר על זה מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל שהכוונה היא למועד של ריחוק

תאמרי לא נטמאתי... ותאמרי כי נקיתי אך שב אפו ממני" (ירמיהו ב, כג-לה), עם ישראל כלל לא הרגיש ריחוק מהקב"ה, ובשביל כן אמר ה': "הנני נשפט אותך על אומרך לא חטאתי" (שם פסוק לה). זו הייתה התביעה הגדולה על עם ישראל: להתרחק מה' ולא להרגיש ריחוקים ממנו?!!

וזה לשון מו"ר מרן המשגיח הגר"ש וולבה זללה"ה: "זה היה מצב הדור לפני חורבן הבית. אך בבוא החורבן נפקחו עיניהם והכירו את עוצמת ריחוקם, ועל הכרת הריחוק הזה קבעו מועד של ריחוק, ועומק העניין הוא זה: כאשר אדם עומד על עוצמת ריחוקו ממנו יתברך הוא מבחין, אמנם ריחוק, אבל יחס יש כבר בינו לבין בוראו" (עלי שור ח"ב ש"ג פ"א).

מרן הגר"א שר זצ"ל ראש ישיבת סלבודקה מוכיח בראיות (לקט שיחות מוסר ח"ב רמ"ו) שמנהגי אבלות החורבן נקבעו בשביל שנתנהג כנוזפים ונתגעגע לחזור ולהתקרב אל ה', הוא אף מייעץ להתחזק בלימוד המוסר וכל אפשרות לזכות ליותר אמונה בכדי שנחוש יותר את קרבתנו אל ה' ואת היופי שבזה, ועל ידי כן נשוב אליו ונזכה לבניין בית המקדש כבתחילה.

"וזאת לדעת: האבלות על החורבן והריחוק בין המצרים היא ההמלכה הראשונה להמלכת הבורא על העולם וההתקרבות אליו בימי הרצון ובימים הנוראים. וברור הוא: מי שאינו חש באסון שאין לשכינה עוד מקום קבוע בעולם אשר בגלל זה הבריאה מרוחקת מבוראה – איך הוא יכול להתגעגע ולהתאוות להמלכת הבורא במלכויות, זיכרונות ושופרות! בזה סוף השנה נעוץ בתחילתה. המעגל נסגר" (עלי שור ח"ב ש"ג פ"א).

מהקב"ה, שכשם שיש מועדים של קירוב כך יש מועדים של ריחוק, ומה הביאור בזה? מבאר תלמידו מרן המשגיח זללה"ה ב"עלי שור" (ח"א עמ' קטז): "כלל ישראל, אפילו בתוך הריחוק לא אבד חשבון מלב, אכן נחרב הבית, אבל בתוך הריחוק וההסתר קרא עלי מועד, כי אם רק לא אבד חשבון מהלב, יהיה גם הריחוק נורא ומאויס, אבל עדיין נוכל לקבוע מועד אתו יתברך, כי ביועדנו את עוצמת הריחוק באמת – קרוב הוא יתברך לנו!... הנה אנחנו מרוחקי הדורות, וטומאה וטמטום וצמצום מעיקים עלינו על כל צעד, ואם אך נדע את מצבנו ולא נרמה את עצמנו – נעמדה לפניו בתפילה ונהיה קרובים אליו, והי יהיה קרוב ללבנו כלאחד מבני הדורות הקדמונים".

סותר על מנת לבנות

האמת היא שעצם הגלות היא התחלת הגאולה, וככל שהגלות מעמיקה יותר, הרי הוא אות וסימן שהגאולה קרובה יותר, וזו עצמה כבר נחמה. המהר"ל מפראג זצ"ל האריך לבאר איך שהגלות עצמה היא ההכנה לגאולה, והביא לזה משל מהביצה שאם היא הייתה נשארת שלמה לא היה אפשרות שיווצר ממנה אפרוח, שכן לא נוצר דבר חדש רק בתוך דבר חסר, ודווקא בקיעת הביצה היא שמביאה את לידת האפרוח, היוצא שהשבירה והחסר הם שמכשירים את הדבר לקבל דבר חדש, וכן הוא הדבר בעניין הגלות והגאולה, שבשביל לזכות לגאולה יש צורך לקבל שברון וחסרון ע"י הגלות, ומשום כן ההפסד וחורבן הבית הוא סיבת הגאולה העתידה, ואם כן כל הגלות היא התחלה של הגאולה (נצח ישראל" פרק כו).

הזכרנו לעיל שבלעם אמר (כד,ה) "מה טבו אהליך יעקב משכנותיך ישראל", ואמרו חז"ל (תנחומא משפטים י"א): "מה טבו אהליך" – בישובן, "משכנותיך ישראל" – אפילו בחורבן, רואים מזה שגם בזמן שהבית חרב יש בזה "טוב", וזאת משום שהחורבן הוא אשר יביא את הבנייה ואת הגאולה. השל"ה הק' זצ"ל (שם) מאריך בזה ואומר שוודאי אין רע יורד מלמעלה על ישראל, כי בנים הם לה' ואף שחרה אף ה' בהם והחריב המקדשות והגלה את ישראל באומות, הכל הוא לטובתם, וכאשר ייסר איש את בנו ה' מייסרנו, והכל לטובתנו, שאין הגלות אלא הכנה לגאולה, שבכדי לזכות לה אנו זקוקים להזדכך מקודם בכור האומות, שע"י הגלות אנו מזדככים מכל החטאים והפשעים. ונאמר "ויהפך ה' אלוך לך את הקללה לברכה" (דברים כג,ו), כי הקללה עצמה נתהפכה לברכה, וחורבן הבית היא בנינו, כי חורבן בית המקדש גורם להיות "תם עונך בת ציון" (איכה ד,כב), שאז יבנה בית המקדש הגדול שהוא בנין בית עולמים הנצחיים. חורבן הבית הוא על דרך "הסותר על מנת לבנות", שהחורבן הוא המתקן אותנו, והוא סיבת בנין הבית השלם לעתיד לבא במהרה בימנו.

השל"ה הק' אף מבאר שאת הברכות שברך בלעם היה מן ההכרח שדווקא הוא יברך אותם, על דרך קטגור שנהפך לסנגור, ומלאך רע עונה בעל כרחו ברכה, דמכיון שכל מה שנחשב לקללות ולרע אצל ישראל אין זה אלא הכשר לברכה, וכירידה לצורך עליה, משום כן נצרך שדווקא ראש אומות העולם אשר תפקידם לזכך את ישראל בגלויות, הוא זה אשר בעל כרחו יברך אותם, שאף שהיה מזכירם בדרך קללה הפך אותם הקב"ה לברכות בעל כרחו (עי' סנהדרין קה: רש"י בפרשה כד,ו).

"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה" היינו "זוכה" – לשון הזדככות, מזדכך ורואה עתה בשמחה, ומשיג כעת משמחת ירושלים דלעתיד לבא, ובתולדות אדם מוסיף שתיכף ומיד כשמישב בדעתו איך שנחסר מבית המקדש, טועם מנועים העליון, וטועם מעבודתו יתברך כל מיני מתיקות ועריבות, מעין עולם הבא.

בכדי להבין איך אפשר לשמוח בימי אבלות אלה, הביא הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זצ"ל משל: משל למלך גדול שנשבה למרחקים והגיע לעמוד לפוש וללון אצל אוהבו ומיודעו, וכראותו את המלך בשביה הלך ובכה מאין הפוגות, ובכל זאת שש ושמח כי המלך מתאכסן אצלו, והנמשל כי באותה שעה שמיצר ודואג על חורבן בית המקדש השכינה עמנו בגלותנו, כך שבד בבד עם הצער על החורבן עלינו לשמוח שהשכינה עמנו.

והרה"ק מלובלין זצ"ל אומר שזהו מה שאמר הפסוק "קומי רוני בלילה" שלשון "רינה" הוא משותף לבכי כמשמעו ולשמחה, כי משום שהוא "נוכח פני ה'" יש מקום גם לשמחה. וזהו "שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה", המתאבלים לשון הוה, שישו "אתה" משוש, עם השכינה שהיא עמנו בגלותנו.

משל נוסף היה אומר הרה"ק המגיד מקוזניץ זצ"ל: משל למלך שיש לו כל מיני טוב ומיני שמחה וגם מנגנים בתוף ומחול וכנור ועוגב, ובודאי כאשר טוב לב המלך והוא שרוי בשמחה אין צורך לו אל המשוררים והמנעימים בקולי קולות כי בלאו הכי יש לו שמחת לב, אכן כאשר לפעמים בא עת עצב ויגון ממקרה אשר הקרהו, אז יקראו הפורטים על נבל לשירים ולזמרם לשמח לבבו ולהצהיל

וממשיך השל"ה הק' דעל זה רומז גם כן הפסוק (דברים כג) "ויהפך ה' אלוקיך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוקיך", דלכאורה זה פשיטא שדווקא באהבת ה' לישראל יהפוך הוא יתברך את הקללה לברכה, ולמה יש צורך לכתוב במפורש "כי אהבך ה' אלוקיך", אלא שבא לרמוז בזה שזוכים להפיכת הקללה לברכה על ידי התשובה, שכידוע שבתשובה מאהבה זדונות נעשות לו כזכויות (יומא פו:), וזאת משום שכשישב מאהבה גורם האהבה העליונה, ונתהפך הקללה לברכה, שהרי הזדון שהוא הקללה נעשה לזכות שהיא הברכה, וזהו "כי אהבך ה' אלוקיך" – דמאחר שעשית תשובה מאהבה אז עוררת אהבה רבה ואהבת עולם, ומשום כן התהפכה הקללה לברכה.

מכל זה נלמד כמה חשוב ההשתוקקות לקב"ה באהבה, שזה עניין הגלות, לעורר אותנו להתגעגע לאבינו שבשמים, ולתקן מעשינו בכדי שנוכל כבר לזכות שתשרה עלינו שכינה כבתחילה, במהרה בימנו אמן.

אבלות ושמחה – אין סתירה

הזכרנו בפתיחה את דברי מרן ה"חזון איש" זצ"ל המוכיח שאין סתירה בין אבלות על החורבן לבין השמחה. אך הרבה צדיקים הוסיפו יתירה מזאת, שאף עצם האבלות מביאה לשמחה (מלוקט ברובו מתוך "שיחות התחזקות"), וכך אומר מרן ה"שפת אמת: זצ"ל: "נהפך לאבל מחולינו" – כל מה שהיו משיגין אז על ידי השמחה ומחולות, זוכין עתה על ידי האבילות על חורבן בית המקדש. שעתה זוכין אל השמחה על ידי האבילות של בית המקדש, כי כפי מה שמצטערין ומתאוננין על חסרון בית המקדש, כן זוכים למצוא הארה מבית המקדש. והצדיקים ה"קדושת לוי" ו"התולדות אדם" זצ"ל אומרים שמה שאמרו

שהמלך סעד בביתו, אך הוא הצטער ובכה על הביזיון שעבר המלך.

המשיך ה"חווה" ואמר: השכינה עכשיו נמצאת בגלות וסובלת ייסורים קשים ומרים, ולכן עלינו לבכות ולהצטער, אך בד בבד צריכים גם לשמוח שעם כל זה הקב"ה נמצא אתנו בתוך הגלות, ואף ממשיך להשגיח עלינו בהשגחה פרטית מיוחדת.

לימים אמר ה"ישמח משה" שלו יש הסבר פשוט יותר איך אפשר לשמוח בימים אלו, שכיון שהאבלות עצמה היא מצוה, ממילא ודאי שצריך לעשות אותה בשמחה...

ואם כבר ספרנו על ה"חווה מלובלין" זה המקום לספר שאחד הצדיקים התארח פעם באיזו אכסניה, לפתע הוא קרא לבעל האכסניה ושאל אותו מהיכן הגיע ה"שעון קיר" שתלוי בחדר, בעל האכסניה השיב שהשעון הזה היה שייך בעבר ל"חווה מלובלין". אמר הצדיק: כעת אני מבין את קולו המיוחד של השעון אשר משמיע צלצול נדיר בכל תחילת שעה, וזאת משום שבשעה שכל השעונים משמיעים בכל שעה צלצול המכריז על כך שנגמרה ואבדה עוד שעה, הרי שהשעון הזה משמיע צלצול המכריז שהנה התקדמנו בעוד שעה לכיוון הגאולה... וזו ממש עצה טובה לשמוח בכל הזמנים, העבר אין - העתיד עדיין, תצמד עם הפנים קדימה מתוך שמחה של תקווה.

איך מזהים בבי של יהודי

בימים אלו חשוב לערוך חשבון נפש ולקבל קבלות של חיזוק, על דרך "תפסת מועט תפסת" בדברים שיש בהם בחינה של "מועט המחזיק את המרובה", שהקבלה היא אמנם "קטנה" אך יש לה השלכות גדולות, לשנות

פנים, וכן הנמשל שהקב"ה בודאי משרתיו ברקיע מנעימים לו ומקלסים שמו, רק בזמן שבית המקדש חרב יש עצב בביתו, ואז צריכים מי אשר בלבו להתחזק ולהפשיט עצמו מכל מיני עצבות ולשמח כבוד המלך ולומר לפניו אתה מלכנו מעולם וגם עכשיו ותמלוך לעולם ועד והכל כאין נגדך, ועלו מושיעים בהר ציון ויאתיו כל לעבדך ויתנו לך כתר מלוכה.

מספרים על הרה"ק ה"ישמח משה" זצ"ל שהיה לו בתחילה קושיות רבות על דרכם של החסידים והקושיה שהכי כאבה לו היא: איך אפשר לשמוח בימי "בין המצרים"? יעצו לו מכריו כי ייסע אל הרה"ק ה"חווה מלובלין" זצ"ל ואצלו בוודאי יקבל תשובה ברורה, כשהגיע ללובלין היה זה בשעת חצות לילה וה"חווה" אחז אז באמצע "תיקון חצות", רבי משה נעמד מהצד ועקב אחר התנהגותו של החווה בשעה זו, הוא הופתע לראותו כשמצד אחד הוא יושב על הקרקע וממרר בבכי, ומצד שני באותה שעה נסוך על שפתיו חיוך. כשסיים החווה את התיקון פנה אליו רבי משה והביע את פליאתו.

אמר ה"חווה" לרבי משה: מלך אחד רצה לעקוב על המצב השורר במדינתו, לשם כך הוא התלבש בבגדי קבצן ויצא להסתובב ברחבי המדינה. הוא הגיע אל אחת העיירות וחש ברעב, ניגש אל אחד הבתים ונקש על הדלת, פתח לו איזה איכר פשוט שבוודאי לא זיהה את המלך, אך קיבל אותו בסבר פנים יפות כשהוא מגיש למלך עוגיות וקפה להשביע נפשו. לאחר תקופה נודע לו שהאורח ההוא היה לא אחר מאשר המלך בכבודו ובעצמו, ובאותה שעה שנודע לו דבר זה הוא התחיל לרקוד ולבכות כאחד, לרקוד ולשמוח על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו

לטובה את כל ההתייחסות שלנו למטרה שבשבילה באנו לעולם הזה, ולעשות את עבודת השם לעיקר ומטרת חיינו. לצד זאת חשוב להשקיע בימים אלו בתפילה על הגאולה, אשר כידוע הקב"ה ממש יושב ומיחל לתפילות שלנו, ואומר "השמיעיני קולך". וכפי שאף שואלים כל אחד ביום הדין "צפית לישועה?" כי זו חובתנו לצפות לייחל ולהתפלל. ומי שמתפלל מראה שאיננו מתייאש מהישועה שיכולה לבא עוד הרגע בפתע פתאום.

וכפי שהבאנו בעבר חידוש שאמרו צדיקים, היאך ידעה בתיה בת פרעה שקול הבכי הנשמע מהתיבה היא של ילד מילדי העבריים? כי אפשר לזהות לפי הבכי היות ויש הבדל גדול בין תינוק יהודי לתינוק גוי הבוכים כשהעם רעבים, הגוי בוכה מתוך ייאוש "השאירו אותי לבד, עוד מעט אני מת מרעב, זהו, אני מת", לעומתו יהודי בוכה מתוך תקווה: "בבקשה, אתם הרי אוהבים אותי, אז תזדרזו להביא לי אוכל, קשה לי לחכות". וכך בכייתנו בזמן הגלות באה רק מתוך תקווה

וצפייה, והראיה שגם אחרי כל כך הרבה שנים אנו ממשיכים לבכות, ואם היה זה בכי של ייאוש הוא כבר ממזמן היה נגמר כפי שחזקה על המת שישתכח מן הלב.

נסיים בכמה רמזים יפים על חשיבות התפילה לגאולה בימים אלו (מובא ב"שיחות התחזקות"). ה"מאור ושמש" אומר על הפסוק "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" ששור מרמז על משיח בן יוסף וחמור על משיח בן דוד, שאסור להחריש מלבקש עליהם. ורמזו צדיקים בפסוק "קחו עמכם דברים" שתיקחו עימכם את אומנות התפילה – הדיבורים עם השי"ת, ובזכות זאת ניוושע.

וב"בני יששכר" מביא שבט' הימים שמראש חודש אב עד תשעה באב ישנם 216 שעות כמניין "אריה", ויש בזה רמז לקיים בימים אלה בבחינת "אריה שאג", לשאוג בתפילה על הגאולה, ומשיח יבוא מתוך שאגה. ואף הקב"ה שואג כביכול "שאג שאג על נהו". ובזכות שנשאג נעורר את רחמיו יתברך, וימהר לגאולנו מיד ברחמים, אמן ואמן.

לעילוי נשמת הרב **ברוך מרדכי ב"ר אליעזר יהודה ז"ל** נלב"ע יג סיון תשפ"ד

ולעילוי נשמת הרב **בנימין זאב ב"ר ברוך מרדכי ז"ל** נלב"ע ט' חשוון תשס"ח

לעילוי נשמת

ה"ה מרת **יעל דינה** ע"ה בת ר' **חיים בנימין** שיבלחט"א

נלב"ע א' דר"ח חשוון ל' תשרי תשפ"ד

ולעילוי נשמת

ה"ה מרת **אהובה ליבא** ע"ה בת ר' **משה יצחק** ז"ל

נלב"ע י"ב סיון תשפ"ה

אחדות שתביא גאולה

חייבים אחדות

אחיי ורעיי היקרים! מי מאתנו לא מצפה שתשעה באב יתהפך לחג הגאולה השלמה? אבל לצערנו כל זה נכון רק ביום שבו אנו טרודים בבעיות שונות, אך ברגע שהעניינים מסתדרים ועול הגלות מרפה מאתנו מעט ולו באלפית האחוז, כבר אנחנו "שוכחים" לצפות לגאולה. אנו משלימים עם המצב, כי בסך הכל לא כל כך גרוע... אך האמת היא שבכל רגע עם ישראל סובל כל כך הרבה ברוחניות ובגשמיות, וצריכים להיות יותר "נושאים בעול" עם כלל ישראל ורגשותיהם. כי כולנו בני אבא אחד שרוצה לראות אותנו מאוחדים ואכפתיים ממצבם של האחרים.

נכון, אי אפשר ברגע אחד להיות פתאום "אוהבם של ישראל", אבל כל דבר טוב שעושים למען יהודי אחר רק בגלל שהוא יהודי הרי זה מחבר אותנו לכלל ישראל ומכאן זוכים לאהבת כל ישראל. כך שתפילה שמתפללים על יהודי אחד השרוי בצרה, ובפרט כשבכלל לא מכירים את אותו יהודי, וחסד שעושים עם יהודי אחד, וצדקה שנותנים ליהודי אחד, כל דבר שכזה מזכה אותנו להיות אוהבי כלל ישראל, כי הרי מדוע התייחסנו ככה לאותו יהודי? רק בגלל שהוא מהעם היהודי, כך שבעצם נתנו כבוד ואהבה לכלל ישראל.

ומי שבאמת אוהב את עם ישראל לא מפסיק לצעוק ולבקש גאולה, אי אפשר להישאר אדיש מול כל כך הרבה סבל וייסורים, אי אפשר להחריש כשכל כך הרבה מתמודדים עם ניסיונות קשים בכל המישורים, חייבים

אבל ממש חייבים לא להפסיק לבקש גאולה. שנזכה כבר שתהיה מלאה הארץ דעה את השם, ושהשם יתברך יאיר אור חדש על ציון. כמה חשוב בפרט בימים אלו לכבד כל יהודי, לכבד כל אחד עם מיוחדותו, כל אחד עם דעותיו וחולשותיו, כי כך אומר הקב"ה (ב"תנא דבי אליהו): "מה אני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה את זה ומכבדים זה את זה". וגם כשקשה לאהוב נתחיל בלכבד, ומתוך זה נגיע גם לאהוב.

וזו זעקת מרן החיד"א זצ"ל: "אם עתה אין אנו באחדות ויש שנאת חנם, איך יתכן שיבנה בית המקדש, כיון שסיבת חורבנו לא פסקה ממנו. ואיך אנו אומרים 'כי לישועתך קוינו כל היום ונצפה לישועה' ושנאת חנם עדיין בנו. אוי ואבוי, כי זה דומה לנוטע אילן ובידו השנית ברזל לחותכו ולשרשו, וכה מעשהו יום יום, היש שטות גדול מזה" (ד"א דרוש ו', מובא ב"קץ מגולה").

וכך זועק מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל: "ומה אם היה בכח העון המר הזה של שנאת חנם להחריב את בית מקדשנו אף על פי שהיה אצלם תורה וגמילות חסד, כל שכן וכל שכן שיש בכחו לגרום שלא יבנה בימינו, אם לא נחזק את עצמנו בכל כחנו לסור מעון זה ולהעביר את השנאה הטמונה בלבנו. דבעונותינו הרבים נתרבה העון הזה בכל עבר ופנה, בין בעירות גדולות ובין בעירות קטנות. ואם לא נתבונן לתקן את אשר קלקלנו, אז נהיה חס ושלום נמוקים בגולה, ועוד נהיה נתבעים על כבוד שמים שנתבזה על ידינו במשך גלותנו המר... כללו של דבר: כל הצרות שבעולם – תחלתן ועקרון הן על ידי שנאת חנם" (ספר "אהבת ישראל" פ"ב).

רח"ל, והנה עוברים כמה ימים בלבד ולפתע הרופאים מבשרים שבאורח פלא ובנס גדול החור פשוט נעלם... ראיתי בחוש איך הוויתור על החור בתקרה הביא לסגירת החור בלב...

בך שוחרר עידן אלכסנדר

והנה עוד סיפור עוצמתי על כוח הוויתור, פרסמתי אותו כבר בכל דרך ובס"ד מאות אלפים כבר קראו או שמעו את הסיפור בכמה מגזינים וערוצים, ועם זאת אחזור עליו גם בגיליון שלנו לזיכוי הרבים, שכולנו נתחזק לוותר לרחם, ואף להרבות בתפילה וחיזוק לישועת הכלל והפרט. בליל ל"ג בעומר אשתקד סמוך לחצות מצאתי את עצמי יושב באהל הענק של ההכנסת אורחים כאשר ממולי התיישב בחור חסידי מבוגר, לא הכרתי את הבחור אבל הוא דווקא שאל אם אני הרב גוטסמן מהקונטרס החודשי "אשריכם ישראל", וכשעניתי בחיוב הוא פתח וסיפר את סיפורו האישי אשר התרחש בחודש האחרון, וכך הוא סיפר:

אני בן 22, ובציבור שלנו מדובר בגיל מבוגר יחסית, כל חבריי מהישיבה כבר התחתנו ואני משתדל לחזק את עצמי ולחפש סיפוק ושמחה בכל דרך. לפני כמה חודשים שמעתי הרצאה על חשיבות התפילה על החטופים ושיש עניין לבחור שם של אחד מהחטופים ולהשקיע עליו תפילה והתחזקות מיוחדת, ולהזכיר את שמו לישועה יחד עם כל החטופים. התעוררתי "לאמץ" חטוף אחד, ולכן עברתי על רשימת החטופים במטרה לבחור שם אחד שבו אתמקד בתפילה וחיזוק, חיפשתי שם קצר וקל לקליטה, שבקלות אזכור אותו בכל פה. צדו עיני שמו של החייל עידן אלכסנדר הי"ו, אשר בדיוק כמה ימים לפני כן קראתי כתבה שלמה עליו, שהוא

בימים אלו אף חלה הילולת אהרן הכהן ע"ה שהוא היחיד שתאריך פטירתו כתוב במפורש בתורה – ראש חודש אב, וכל מהותו היא "אוהב שלום ורודף שלום". וראיתי בזה דבר נפלא בספר "שיחות התחזקות" שאף בשעה שאהרן הכהן היה שקוע בתורה ועבודה כיון שהיה בכל מהותו "אוהב את הבריות" ו"רודף שלום" לכן הייתה רוחו משפיעה חיזוק באהבה ושלום.

איך נסתם החור בלב

אפתח בסיפור עוצמתי מכוח הוויתור, שמעתי אותו ישירות מבעל המעשה, וכך הוא סיפר: אני גר בבניין ישן בבני ברק, השכנים שבקומה מעלינו ביקשו לשפץ ולהרחיב את ביתם והם ביקשו מאתנו אישור, חתמנו להם בשמחה ובאהבה, וזמן קצר לאחר מכן הם עזבו את הבית ורעשי הבניה החלו להישמע בקול גדול, לרגע לא התחרטנו על שזכינו לתת אישור לבניה, אדרבה, שמחנו על הזכות לעזור לשכנים לגור בהרחבה ונוחות. אלא שביום מן הימים בזמן ששהייתי בחו"ל לפתע אשתי התקשרה אלי בבהלה וסיפרה שמחמת הבניה נפער חור בתקרה וחלקי אבנים נופלים לתוך הבית... אי אפשר לתאר איזו תחושה מזעזעת לגלות כזה דבר, הבעיה הגדולה הייתה שבעל הבית אליו התקשרתי התייחס באדישות מרגיזה לתלונה שלי, הוא טען שזה דבר שיכול לקרות, ובהמשך זה יתוקן... התחשק לי לצעוק עליו בקולות וברקים ורק בזכות אשתי שהתחננה אלי לשמור על איפוק דיברתי עם השכן ברוגע, לקח עוד כמה ימים במהלכם שמענו את קולות הפועלים הערבים כאילו הם בתוך ביתנו, ואף לכלוך נפל עלינו מלמעלה עד שבשעה טובה החור נסתם. באותו שבוע אושפזה אחת הנכדות שלי עם בעיה מסוכנת בלב כשהרופאים אבחנו שיש לה חור בלב

מגיעים הבכיות, אולי הוא יכול לעזור, הסתכל לכאן ולכאן, ובסופו של דבר שם לב שהקולות מגיעים מחנותו של הצורף, כאשר נכנס אל החנות פנימה, הוא כבר הבחין במקור הקול... היה זה מטיל הזהב שתחת הקורנס אשר בכה, ובכיו המס כל לב...

אך מה לעשות, אותו יהודי לא מצא איך יוכל לעזור למטיל הזהב ופנה להמשיך בדרכו. הוא ממשיך בדרך, והנה שוב הוא שומע קול בכי, והפעם קול הרבה יותר חזק, ממש קורע לב, הוא חיפש מהיכן נובע הקול, ובסופו של דבר גילה כי הוא נובע מחנותו של הנפח, ומשנכנס לחנותו הבין כי זהו קולה של חבית ברזל עליה הכה הנפח בפטיש ברזל שוב ושוב...

לנוכח המחזה אשר התגלה לעיניו, לא יכל היהודי להתאפק, והוא פנה אל החבית בשאלה: חבית! חבית! אני לא מבין אותך, מקודם ראיתי איך מכים את מטיל הזהב עם אותו פטיש בדיוק, המטיל אכן בכה, אבל אתה בוכה הרבה יותר חזק, מה ההבדל ביניכם?

הקשיבה החבית בסבלנות לשאלתו, ואז השיבה לו בחכמה: תשמע יהודי יקר! ההסבר מאוד פשוט, מטיל הזהב קיבל מכה כואבת, אבל זוהי מכה מברזל, הברזל הוא לא אח שלו... אבל אני הברזל מקבלת מכות מאח שלי שגם הוא ברזל, מכות מאח זה הרבה הרבה יותר כואב!

את הסיפור הזה מספר המגיד רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל כשהוא מסביר על פי סיפור זה מדוע משה רבנו ע"ה הזדעזע יותר לראות איש עברי מכה את אחיו, יותר מאשר לראות איש מצרי המכה איש עברי, כי כשיהודי מכה את אחיו – יהודי אחר, זה הרבה יותר כואב!

("דרשות המגיד" ח"ב).

בכלל אמריקאי והגיע לארץ הקודש במיוחד בכדי להתגייס בהתנדבות, וכואב מאוד שבדיוק הוא נחטף בידי המחבלים האכזריים. והנה מלבד הכאב המיוחד עליו הרי שאף שמו קל לקליטה: "עידן בן יעל", ולכן החלטתי שמאותו היום אשקיע תפילה וחיזוק לישועתו, כשבכל פעם הזכרתי מחדש את שמו לישועה יחד עם כל החטופים. בפסח האחרון שמעתי שהתפרסם סירטון מעזה עם אות חיים מעידן, קיבלתי מזה חיזוק להרבות בתפילה וחיזוק לישועתו ביתר שאת וביתר עוז.

והנה בתקופה האחרונה הציעו הצעת שידוך עבורי, ולאחר בירורים הגיעו הוריי למסקנה שההצעה הזאת אמנם אינה מתאימה לי אך היא בהחלט יכולה להתאים לאחי בן 20, הם שאלו אותי אם אסכים לוותר ולתת לאחי הצעיר להתארס לפניי, דבר שאינו מקובל בחסידות שלנו, ולאחר התייעצות עם האדמו"ר שלנו נתתי את הסכמתי לעניין, כמה ימים אחר כך נערך הוורט ולאחרונה ממש נערך ה"תנאים" – אירוסין, לפני האירוסין אמרתי לקב"ה: ריבונו של עולם אני וויתרתי לאחי, אנא וותר ורחם לעידן בן יעל ותחזיר אותו הביתה. לא עברו אלא כמה ימים ובאורח פלא של ממש, נגד כל היגיון וסבירות, החמאס החליט לשחרר ללא כל תמורה את החייל האמריקאי, כ"מחווה לנשיא האמריקאי טראמפ", כמה בכיתי והתרגשתי שתפילתי התקבלה. כי לווייתור יש כוח גדול לפעול ישועות גם שלא על פי דרך הטבע.

הבכיות שנשמעו בשוק

מספרים על יהודי אחד אשר היה מהלך בשוק, ולפתע הגיע לאוזנו קול בכי תמרורים, הביט היהודי לכל הכיוונים וחיפש מהיכן

יכול לסגור את פיו בשעה שאסור לדבר דיבורים מסוימים? השיב הרב, יש פעמים שהיצר הרע מטעה את האדם ואומר לו, על אדם פלוני מצוה לדבר, על חוג מסוים מצוה לשוחח, על "מצוות" כאלו חייבים לבקש מהקב"ה שיעזור לנו...

וכך אומר מרן ה"חתם סופר" זצ"ל (ויגש י"ח ע"ב): "לכל אחד יש גבול ומעמד לחכמה שלו. יש שמידת הקנאה גבולה, כשמגיע לקנא את חברו, פסקה החכמה שלו, ועושה דברים שהשכל מנגדם מפני המשטמה והקנאה... אמנם הצדיק, אין די בכל אלו הדברים להעבירו מגבול חכמתו, כי הוא עולה על כולנה... וכשרואה שאם יעשה כפי חכמתו, יגיע מזה מחלוקת ומריבה, אזי אומר, עד פה תבוא גבול חכמתי, ומוטב שאהיה שוטה כל ימי, ואל אחזיק במחלוקת אפילו שעה אחת."

ממחלוקת לא יוצא דברים טובים, וכפי שמסופר שבין הגאון רבי יעקב עמדין זצ"ל לגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל הייתה מחלוקת לשם שמים, ומסביב לאותם ענקים עמדו ציבור ששיתפו את עצמם במחלוקת, וכך נוצרו שתי קבוצות שחלקו זה עם זה, ולאחר פטירתם של שני הצדיקים, הגיע הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בחלום לאחד מגדולי דורו ואמר לו, שהוא ורבי יעקב עמדין זצ"ל יושבים בגן עדן, אבל כל אותם אלו שבחשו בקדירה והשתתפו במחלוקת, נמצאים בגיהנום, רח"ל ("טובך יביעו" ח"ב עמ' קנב).

ובאמת בכל מצב חשוב להשתמש בעצת חז"ל שאמרו "עשה לך רב והסתלק מן הספק", ולהתייעץ אפילו עם אדם הקטן ממנו כל שהוא ניטרלי בעניין הזה, כי הוא עדיף על בעל המעשה שיש לו נגיעה בדבר ולא יכול להגיע לבד להכרעה נכונה. ולכל הפחות יעצור

חברים יקרים! כמה כואב לקב"ה שיהודי פוגע ביהודי אחר, הלא כולנו אחים, כולנו בניו של הקב"ה! ומדה טובה מרובה – כמה שמחה אנו משמחים את אבינו מלכנו כשיש שלום בינינו, כשיש שלום אהבה וויתור בין כל ילדיו!

מחלוקת "לשם שמים"

הבעיה שלנו היא שאנחנו לא רבים עם אף אחד אלא אך ורק "לשם שמים"... וכבר רמזו צדיקים בדרך הוורט על המשנה באבות "כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים" – אם אתה עושה מחלוקת ועוד מדמיין שזה "לשם שמים" אין כל כך סיכוי שבסוף תבוא לידי שלום, כי הרי זו "מחלוקת לשם שמים" ואתה בטוח שעוד מגיע לך שכר על המחלוקת... וכפי שאמר הרה"ק ה"אהבת שלום" זצ"ל רמז במה שאומר הקב"ה "קשה עלי פרידתכם", שקשה להשי"ת שאנו מתרצים את כל הפרידות והמחלוקות שיש בתוך עם ישראל "עלי" – על השי"ת כאילו שזה "לשם שמים".

ומה באמת? האמת היא שאנחנו מלאים בנגיעות ואינטרסים המבלבלים את דעתנו, עד שנדמה לנו שאנו פועלים מתוך "לשם שמים", ושוכחים שיש קנאה תאוה וכבוד המוציאים את האדם מן העולם ומעבירים את דעתם על דעתו ועל דעת קונו. לכן בכל פעם שחשים כעס ועלבון וכדומה עלינו לעצור ולערוך חשבון נפש מה עומד מאחורי זה, הרבה פעמים ניזכר פתאום שבסך הכל לא שתינו עדיין כוס קפה. תישתה ותירגע... ובדרך כלל מדובר בטעות אנוש ובאי הבנה וכו', לכן צריך הרבה סבלנות ואף פעם לא להגיב מיד.

ובהקשר לכך מביאים ששאלו את הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא זצ"ל מדוע מבקשים מהקב"ה אלקי נצור לשוני מרע, וכי האדם לא

ויתפלל לבורא עולם שיזכה לעשות רק את רצונו יתברך במחשבה דיבור ומעשה. ופעמים רבות עצם העצירה כבר תעזור לו לשים לב למידות העומדות מאחורי הרגשותיו, ויזכור שהכל נגזר מלמעלה, וחבל לריב וגם להזיק לבריאות...

התעוררתי לכל זה בעקבות דבריו של מרן הגרי"ג אדלשטיין זצ"ל שמרחיב לבאר ("דרכי החיזוק" פרקי הדרכה פ"י) את דברי חז"ל (ירושלמי תחי' יומא) שאמרו "ראשונים שנתגלה עוונם נתגלה קיצם, אחרונים שלא נתגלה עוונם לא נתגלה קיצם", ומבאר שבעוד שבחורבן בית ראשון היו העבירות גלויות וממילא ידעו לתקן את העבירות ולחזור בתשובה ולכן "נתגלה קיצם" ונבנה מהר בית המקדש מחדש, אבל בית שני חרב מחמת "שנאת חנם" – "וזהו חטא שאינו גלוי, כי אדם בטבעו חושב שהשנאה היא מוצדקת, ופעמים שאף נדמה לו שמקיים מצוה בזה, אבל בדרך כלל זוהי שנאת חנם שלא כדין, וכיון שזה חטא שאינו גלוי, לא משתדלים כראוי לתקן אותו, ולכן לא נתגלה הקץ, ונמשך החורבן עד היום".

שני סיפורים חזקים

האמת היא שגם כאשר מתכוונים רק "לשם שמים" צריך להיזהר ולברוח מכל מחלוקת כמו שבורחים מאש. בפרשת פנחס מעיד השי"ת על פנחס ע"ה "בקנאו את קנאתי" שכל קנאותו הייתה במאה אחוז לשם שמים, כי רק מי שבאמת עושה במאת האחוזים לשם שמים יכול לעשות מעשים שכאלו, אך אנשים שכאלה כמעט ואינם בנמצא, כי כך הוא דרך העולם, שגם אם מתחילים "לשם שמים" בסוף נגררים להגנה על ה"אגו" שלנו והדעת נסתמת מלהכיר באמת ולהגיב בדרך הנכונה.

אספר לכם שני סיפורים החביבים עלי ביותר, מהם נלמד איך גדולי ישראל וויתרו על דרגות רוחניות כאשר היה זה על חשבון גרימת צער לזולת. כי מי שבאמת אכפת לו מרצון השם יתברך יודע שזהו בדיוק רצונו שנוותר ונוותר, ונברח מכל מחלוקת וחשש פגיעה ועלבון הזולת. ראיתי מספרים ("ומתוק האור" שמות א') שפעם ביקשו קבוצת תלמידים מהגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל שימסור להם שיחות מוסר בביתו, רבי שלום חשש שהדבר יגרום לחלישות הדעת לר"מ שלהם, שאולי ירגיש שהתלמידים מעדיפים לקבל עצה וחיזוק מרוב אחר. הלך רבי שלום למרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל לשאול בעצתו, כי מצד אחד יש כאן תלמידים הרוצים להתחזק ונמשכים לסגנון השיחות של רבי שלום, ובזכות שיחות אלו יתכן מאוד שישתנו חייהם לטובה ביתר שאת וביתר עוז, ומצד שני יש כאן ספק שמא הדבר יגרום איזה צער לר"מ שלהם. השיב לו המשגיח: "כך מקובלנו מרבתינו הקדושים, שאם אדם רץ לבנות את בית המקדש ומהריצה שלו מישהו יפגע, עדיף שישב בבית ולא יבנה את בית המקדש!".

כן מספרים על מרן הגה"צ רבי ישראל מסלנט זצ"ל (מובא ב"מעייני המועד") שבצעירותו שאף להיות "צדיק נסתר" ולצורך כך שינן את הש"ס בעל פה ולצד זאת אף למד את מקצוע הנגרות, כשבכוונתו לשמש כשוליא לנגר וכך תוך כדי העבודה ללמוד ולשנן את הש"ס שוב ושוב. אלא שביום מן הימים עלה לרבי ישראל רעיון להקים את "תנועת המוסר" על מנת להפיץ בכל העולם היהודי את חשיבות לימוד המוסר ולעבוד את השם על פי דרך המוסר, ורבי ישראל הגיע למסקנה שכל עוד שאין הוא מוכר בציבור כגדול בישראל לא ישמעו ולא יקבלו את רעיונותיו, ולכן הוא החליט לוותר

על חלום חייו להיות "צדיק נסתר" והעיקר שיצליח לזכות את הרבים במפעל "תנועת המוסר".

הלך רבי ישראל ועזב את עיר מגוריו ועבר לעיר אחרת שם נכנס מיד ל"כולל" המקומי והחל במשא ומתן בעמלה של תורה עם חברי הכולל אשר התפעלו מעוצמת ידיעותיו גאונותו ועמקותו הגדולה, מהר מאוד שמע עליו ראש הישיבה שישכנה בסמוך ואף חברי הכולל המליצו לו לשלב את רבי ישראל במסירת שיעורים בישיבה, ראש הישיבה שהיה כבר זקן וותיק בהרבצת תורה נפגש עם רבי ישראל ושוחח עמו כמה שעות בדברי תורה בעומק העיון ויצא ממנו בהתפעלות גדולה, ובעקבות התפעלותו הוא פנה לרבי ישראל בבקשה שיבוא לכהן גם הוא כראש ישיבה לצדו, וכך במשך תקופה קצרה כיהנו בישיבה שני ראשים "ראש הישיבה הזקן" ורבי ישראל שכוונה "ראש הישיבה הצעיר". רבי ישראל שמח מאוד על כך שחלומו הולך ומתקדם, וכעת המשיך לכוון את צעדיו באופן שיהיה מוכר בקרב רבבות ישראל ויוכנס ל"מועצת גדולי התורה", כשבכוונתו לנצל את ה"מועצת" על מנת לייסד ולפרסם את תנועת המוסר, כפי שעשה מרן הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל שניצל את התכנסות ה"מועצת" ליסוד והפצת ה"דף היומי".

לא עברה אלא תקופה קצרה והנה ביום מן הימים שמע רבי ישראל את אחד התלמידים שאומר לרבנית אשת ראש הישיבה הזקן כך: "השיעורים של בעלך נפלאים בהחלט, אך אינם מתקרבים לרמת שיעוריו של ראש הישיבה הצעיר, שעוקף את בעלך בגודל עיונו ורוחב בקיאותו". כשרק שמע רבי ישראל את

הדיבור הזה הוא רץ לביתו ומיד הזמין "עגלת הובלות" עליה העמיסו את כל תכולת דירתו וברח מן העיר אל מקום לא נודע. כך שוב לא הכירו בגדולתו של רבי ישראל, ועד היום רוב הציבור לא יודע שרבי ישראל היה אחד מגדולי הגאונים של הדור הקודם. כי רבי ישראל העדיף לוותר גם על חלום הפצת תנועת המוסר כשהדבר בא על חשבון עוגמת הנפש של הרבנית הזקנה. כך יצא שרבי ישראל "הפסיד" את חלומו להיות "צדיק נסתר" ושוב הפסיד גם את חלומו החדש להפיץ את המוסר בצורה הרבה יותר רחבה. אך רבי ישראל לא ראה את עצמו כ"מסכן" כי סוף סוף רק דבר אחד עמד לו מול העיניים: "לעשות רצונו יתברך באמת", וכיון שבאמת השם יתברך לא רוצה שנעשה דברים גדולים על חשבון הזולת, לכן הוא ידע איך לוותר שוב ושוב על חלומותיו, והכל דווקא לכבוד השם יתברך.

כשאחזתי לקראת סיום עריכת מאמר זה קיבלתי משלוח עם מתנה מאחד התלמידים שלמדו אצלי בעבר, ומהי המתנה? ספר נפלא בשם "החיד"א והגאולה" אשר בו נלקטו מאות ציטוטים מרבינו החיד"א זצ"ל בענייני הגאולה, ומעיון ראשוני בספר ראיתי מיד שפעמים רבות שב החיד"א ומזכיר את חשיבות האחדות ושמירת הלשון בכדי שנזכה לגאולה, וכפי שציטטנו מדבריו בתחילה. וראיתי בזה אות ועידוד משמים, שאכן מאוד חשוב לפרסם מאמר זה, לחיזוק האחדות לקירוב הגאולה.

יהי רצון שנזכה לאהבה ואחוה שלום ורעות, ונזכה שכבר ימלוך השם בציון, ויבואו כולם בברית יחד לעשות רצונו בלבב שלם.

הדרכה לבני הישיבות

דברים שנשא הר"ר שמעון גוטסמן שליט"א

בפני תלמידי ישיבת "זילקומיד" באשדוד כהכנה לישיבות הגדולות

כתפילה ועבודת המידות, ולא רק השיחות והוועדים מסייעים לזה אלא גם עצם האווירה השוררת בישיבה מקנה לכל אחד הרגלים טובים בכל תחומי ההתעלות בעבודת השם. כאשר המטרה האמיתית היא שבבא היום בחור יהיה עצמאי בכל התחומים האלה ויעשה אותם בצורה נכונה ויציבה. ברור שכמה שנשארים בתוך הישיבה ולא מחפשים טיולים ככה זוכים להישאר בתוך האווירה הקדושה שמקנה התעלות והרגלים טובים לכל החיים. בדיוק שמעתי היום שראש ישיבת מיר ברכפלד הגאון רבי נועם אלון שליט"א אמר לתלמידיו שהישיבה יכלה לארגן בכל יום שישי הסעה לכל התלמידים עד ביתם והסעה חוזרת בכל מוצאי שבת וככה לחסוך כסף, אבל מניסיון רב הוא יודע שבחורים שנשארו בישיבה ברציפות ורק בשבת חופשית חזרו הביתה עלו ונתעלו הרבה יותר מכאלה שמדי פעם יצאו לשבת נוספת בבית, כי רצף השהייה בישיבה משפיע מאד על האווירה הרוחנית של הבחור ועל היותו מונח יותר בלימוד. מורנו ראש הישיבה הגרמ"ד רוזובסקי שליט"א אמר לנו בשעתו כשלמדתי כאן בישיבה עצה טובה כהכנה לישיבה הגדולה, שכל אחד עובר לפעמים תקופות קשות, ולפעמים יכול להיות מצב שלא מסוגלים ללמוד בכלל, ובחור אומר לעצמו אם ממילא אני לא מסוגל ללמוד אז אקפוץ לבית וכשיחזור החשק אחזור לישיבה, זו ממש טעות, כי אפשר לנוח בתוך הישיבה וכך ברגע שמתאפשר מיד חוזרים ללימוד, ומה עוד שנשמרים בתוך ה"תיבת נח". לפעמים החברות לא מגיע ובהחלט קשה ללמוד לבד ברציפות כמו שרגילים עם החברות, בחור צריך לשבת עם עצמו ולשער כמה זמן הוא כן מסוגל ללמוד לבד ברציפות, נראה לך שאתה מסוגל ללמוד שעה? אז תחליט שעל שעה את לא מוותר גם אם זה לא יהיה קל, כי היצר אוהב לתפוס "טרמפ" על המצב ולנסות לשכנע אותך שאתה ממש לא מסוגל וכו'.

אחיי ורעי היקרים שלום לכולם, התפללתי עליכם שתצליחו ותתקבלו לישיבה שהכי טובה בשבילכם וברוך השם שכבר כולם הסתדרו. עכשיו שאתם כבר אחרי זה, אין לכם אלא להאמין שאת כל אחד שמו משמים במקום שבו הוא הכי יצליח, כי באמת רק הקב"ה יודע מהו המקום הכי טוב עבור כל אחד. בכל מקום יש סיעתא מיוחדת לראש הישיבה בהנהגת הישיבה, ככה היה אומר מרן הסטיפלר זצ"ל, ובודאי שמשמים מכוונים אותך למקום שיבנה אותך בצורה הטובה באמת עבורך.

התאספנו כאן ל"ועד הכנה לישיבה הגדולה", אתם יודעים מה ההבדל בין ועד לשיחה? שיחה היא סוג של "שיעור כללי" במוסר, המושגית מעלה רעיון מוסרי ומבסס אותו על ראיות ומקורות, כאשר מטרת השיחה לחזק את המבט וההרגש של השומעים כלפי הנשוא המדובר, לעומת זאת בועד מתמקדים בעצות מעשיות להתקדמות בעבודת השם, הרבה פעמים נותנים בועד את האפשרות לשאול שאלות ולפעמים אף נותנים למשתתפים את האפשרות להציע עצות ורעיונות משלהם בבחינת "אז נדברו יראי השם". היום אפתח בהקדמה קצרה ותיכף אתן לכם לשאול שאלות.

ברוך השם אנחנו נמצאים בישיבה, ישיבה זה תיבת נח מהמבול הרוחני המשתולל בעולם. ברור לכולם שיישיבה היא לא "אוניברסיטה לתלמוד", לא מגיעים לישיבה רק בכדי ללמוד גמרא ואפילו לא רק בכדי "ללמוד איך לומדים", ישיבה היא דבר ראשון מקום המנותק מכל הפרעה רוחנית, כך בחור יכול להיבנות בעבודת השם, וברור שמטרת הישיבה להקנות לכל בחור את הכלים שיעזרו לו להתעלות בעבודת השם במשך כל ימי חייו, גם בתחום הלימודי – שיידע איך לומדים לבד בצורה נכונה, וגם בכל התחומים

שאלות ותשובות

לשים לב: מה היה חסר בלימוד, על מה לא התמקדתי, וכן ליישב ולסדר דברים שלבד לא הצלחתי לסדר ולהגדיר כמו שצריך, וכך לכוון אותי להמשך העמל על הסוגיה, ובד בבד להקנות לי כלים ללימוד עצמאי.

חשוב להקפיד על כתיבת סיכומי סוגיות, ולכל הפחות בצורת ראשי פרקים של שאלות תשובות ומראי מקומות, גם בזה העצה היא לחשוב שאתה כותב את זה ברור בכדי שבבא היום תוכל להשתמש בסיכומים האלה למסירת שיעורים בעצמך, תאמינו לי שלא ירחק היום שתהיו

אומר שהסגולה הכי גדולה לזיכרון היא ללמוד כמו שצריך! אתה יכול לחזור על הגלמוד עשר פעמים אבל מכיוון שכבר בפעם הראשונה למדת את הדברים לא בצורה יסודית, הרי שבדרך כלל גם בחזרות תמשיך עם אותה רמה, וכיון שהדברים כבר עכשיו לא ברורים אצלך כמו שצריך הרי שעם הזמן הם יכולים להישכח.

מטרת סדר ההכנה איננה רק בכדי שנצליח להבין את השיעור, ולהיפך, העיקר הוא הסדר, וכל מטרת השיעור היא לעורר אותי

שאלה: איך מצליחים למלאות סדר של שלוש שעות?

תשובה: עצה טובה היא להתייחס ללימוד שלך כאילו שאתה עומד למסור שיעור על החומר, הרי אם המגיד שיעור היה אומר לך שהיום הוא צרוד ומבקש שתחליף אותו לא היית מתקשה למלאות את הסדר... זה ממש סיפוק עצום ללמוד בצורה מעמיקה ויסודית ברמה כזאת שהדברים יהיו אצלך ברורים עד שתהיה מסוגל לעמוד ולמסור על זה שיעור ללא חשש. מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה

בעזרת השם מגידי שיעורים, ובאמת תוכלו להשתמש בסיכומים האלה, מי שכותב סיכומים בצורה ברורה וכמה שיותר מושלמת הוא יוכל ליהנות ולהשתמש בדפים האלה בהמשך החיים, גם הילדים שלו בבא היום כשהם ילמדו את הסוגיות האלה הם ייהנו לקרא את הסיכומים של אבא שלהם...

לפעמים אני מגיע לתפילה עייף ועצה טובה שמצאתי להתרענן היא לדמיין שכעת אני שליח ציבור של כלל ישראל, אני אמנם מתפלל בלחש אבל מכוון לזכות מהתפילה לכלל ישראל, נו, איך שליח ציבור כה גדול מתפלל?? אפשר לעשות את זה גם בלימוד, וזה באמת נכון! אין לנו מושג כמה חולים נתרפאו וכמה בריאים לא חלו, כמה פיגועים סוכלו, והכל בזכות לומדי התורה, כל אחד שעמל על התורה מגן ומציל כאלה שבלעדיו לא היו זוכים להצלה!

שאלה: האם חשוב להתפלל דווקא בישיבה?

תשובה: דבר ראשון מי שמתפלל בישיבה זוכה לא לצאת מהתיבת נח, כל יציאה גורמת להיסח הדעת, מלבד זאת אין באף מקום כזו אורה של תפילה כמו בהיכל הישיבה, וגם התפילה מסוגלת ומתקבלת יותר במקום של הלימוד, וחזן מכל זה מי שמתפלל בישיבה נזכר תוך כדי התפילה בעמל התורה וכך הוא מוזיל דמעות ב"אתה חונן" ו"השיבנו אבינו לתורתך" וכדומה. מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל בגיל מאה עוד האריך בבכיות ותחנונים בכל "אתה חונן", כל גדולי ישראל עד יומם האחרון בכו והתחנונו ב"אהבה רבה" ובעוד הרבה חלקים בתפילה לזכות להמשך סייעתא דשמיא בעמל התורה.

שאלה: לא הבנתי מה יותר חשוב, השיעור או הסדר?

תשובה: בישיבה קטנה אתה מכין את השיעור, אם תכין טוב תצליח להבין את השיעור על בריו, בישיבה גדולה השיעור הוא בעיקר השלמות ותיקונים למה שכבר למדת בסדר וכן מקבלים בשיעור הכוונה והדרכה לקראת הסדר של יום המחר, מטרת השיעור ללמד אותך איך להכין ולנצל את הסדר כמו שצריך. ובקיבוץ בכלל לומדים עוד יותר לבד. כל ישיבה והנהגות המיוחדות שלה אבל פחות או יותר זה הכיוון.

שאלה: יש עניין לחזור ה"שיעור כללי"?

תשובה: בשיעור היומי יש התמקדות והיצמדות למה שכתוב, לברר את הכתוב בגפ"ת כמו שצריך, לעומת זאת בשיעור כללי מקבלים הרחבה והעמקה של נושא מרכזי מתוך הסוגיה, ברור שבסדרים הבאים תיזכרו בקטעים מהשיעור כללי ותתמקדו עוד יותר לברר אותם עד שיהיו הדברים ברורים כדבעי.

שאלה: יש עניין ללמוד עד מאוחר?

תשובה: "עניין"? כל אחד לפי טבעו, יש אחד שיש לו יותר ישוב הדעת בשעות המאוחרות, ואילו השני יותר מיושב בשעות המוקדמות של הבוקר, אבל הכל טוב בתנאי שלא מוותרים על כמות שעות השינה הנצרכות, גדולי ישראל זצ"ל אמרו שבחורים זקוקים ביממה לשמונה שעות [אפשר לישון בלילה קצת פחות ולהשלים בצהריים], ובודאי שחובה לישון לכל הפחות שש שעות, פחות מזה זה מזיק! מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל היה אף בזקנותו קם כבר בשתיים בלילה ללמוד, כששאלו אותו איך הוא מסוגל הוא השיב שבזכות שבצעירותו הקפיד על כמות שעות השינה הנדרשות הוא קיבל כוח שכזה.

עצה טובה היא להחליט בלילה מתי קמים בבוקר, אי אפשר להתחיל לנהל בבוקר "משא ומתן עם היצר": האם ישנתי מספיק או שאני צריך לישון עוד קצת... גם מי שישן שתיים עשרה שעות יקום בבוקר עם תחושת עייפות, החכמה היא לחשבון כבר בלילה לכמה שעות אני זקוק לישון ולהחליט שאני קם בשעה שהחלטתי גם אם אחוש בעייפות.

שאלה: האם חשוב להתייעץ עם רבני הישיבה?

תשובה: בחור צעיר פשוט וברור שהוא זקוק להכוונה וייעוץ מהגדולים ממנו, כמו שמביא ה"מסלת ישרים" המשל עם אחד שעבר כבר את כל מבוכ העצים ויכול לכוון את אלו שעומדים מחוץ למבוכ. אבל גם בהמשך החיים, חז"ל אמרו "עשה לך רב", ומפרשים שם שזהו אפילו אחד שקטן ממך בחכמה וכו', זה עדיף מאשר שאדם יסמוך על עצמו, הרי יש לנו נגיעות ו"אין אדם רואה נגעי עצמו". ו"אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים".

מורי ורבי מרן המשגיח רבי שלמה וולבה זלה"ה ראה בעניין ה"שימוש חכמים"

ערך עליון, להתבטל בפני רב ולקבל ממנו הדרכה בעבודת השם על כל צעד ושעל. וכלשונו בספרו הגדול "עלי שור" (ח"א עמ' עה): "שימוש תלמידי חכמים, יסוד כל העליה, כמה דרישת האמת, כמה התבטלות, כמה אהבת ביקורת צריכה לקנן בלב תלמיד זה הרוצה לא רק ללמוד מרבו, אלא גם לשמש אותו!... וכמובן, אין הדברים אמורים בקבלה עיונית של דברי הרב, אלא בהבנה רחבה ועמוקה כמה שאפשר... בל ישלה עצמו אדם בדורנו לחשוב, כי לפנימיות התורה או אפילו לדרך – לימוד אמיתי או לדרך – עבודה אמיתית יוכל להגיע בלי שימוש! אם בדורות הקודמים העמידו כל ההצלחה בתורה על שימושה דוקא, בדורנו על אחת כמה וכמה, אשר השכל האמיתי חלש, השגיאות מרובות וידיעת התורה כצורתה מועטת! תלמיד שלא שימש כל צרכו, אפילו יהיה ראש ישיבה ופוסק הלכות – בר סמכא בתורה לעולם לא יהיה!... השימוש חייב להרבות דעת ולא למעטה, וחיקוי נבע מעניות הדעת! כי יסוד השימוש הוא, לא לוותר בשום אופן על הבנה ישרה".

המשגיח הקפיד תמיד לעשות לו רב, רבו הראשון היה מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל, ולאחר מכן מרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, כשדיבר אודותם היו נשמעים ממנו רגשי געגועים עזים, לאחרים היה הגה"צ רבי יצחק הוטנר זצ"ל לרבו, ולאחריו קיבל לרב את חתנו של הגר"י הוטנר הגה"צ רבי יונתן דייויד שליט"א, וזאת על אף שהמשגיח היה מבוגר ממנו בעשרות שנים! כולם התפעלו איך בגיל תשעים כשהוציא את ספרו "מצוות השקולות" הדפים הסכמה ממורו ורבו רבי יונתן דייויד שליט"א! וזאת בזמן שכבר עשרות שנים כמעט ולא יצא ספר מוסרי בלי הסכמה מהמשגיח...

כתב המשגיח שרבו רבי ירוחם ממיר זצ"ל היה נוהג לבקש עצה מהקטנים ולעשות כדבריהם וכך לשבר את הגאווה, וסיים: "למעשה יש להתלמד בעצה מחוכמות זאת ולחפש כל יום מקום לשאול עצה לקטן ממנו ולעשות כעצתו" ("עלי שור" ח"ב עמ' שיב).

המשגיח היה אומר שלפני שניגשים לרב לשאול שאלה, יש צורך לשבת ולחשוב מה בעצם מגיעים לשאול, ומה הם צדדי הספק, ורק כשהצדדים ברורים יש לגשת אל הרב ולשטוח בפניו את הספק.

סיפורי חיזוק

התלונה התבטלה מיד

זה למעלה משנתיים שבס"ד אני כותב טור שבועי לחיזוק במסגרת העיתון "פותחים שבוע בדרום" במדור שנקרא "פותחים במה", והנה לאחרונה קבע איתי פגישה בחור צעיר שסיפר כי הוא זכה להתחזק בשמירת המצוות בזכות המדור "פותחים במה", הוא הסביר שתפס אותו דווקא מדור כה קצר עם חיזוקים אקטואליים בשפה השווה לכל נפש, וכיון שכתבנו הרבה סיפורים לחיזוק הביטחון בה' זכה לחוש יותר קשר עם השי"ת עד שהחליף למכשיר סלולר כשר ומקפיד על אכילה רק מכשרות מהדרין וכו'. התרגשתי מהמפגש והענקתי לו את הספר שלנו "בטחתי ונושעתי" שכולו עמוס סיפורי חיזוק באמונה ובטחון.

והנה לא עברו אלא כמה ימים והלה התקשר לספר על דבר מופלא שהתרחש איתו, ומעשה שהיה כך היה. הלה הוזמן לתחנת המשטרה שם נחקר עקב הגשת תלונה שהתקבלה על ידי חבר שהסתכסך איתו, הוא הזדעזע לשמוע שהעלילו עליו עלילת שווא חמורה וחשב שכעת יאלץ לשכור עורך דין שיעזור לו להוכיח את חפותו. הלה נזכר בדברים שקרא בספרנו כמה שעות מוקדם יותר על מעלת ההודיה להשם בכל מצב, מתוך הכרה שאפילו כשיש קשיים הרי שמשמים נתנו לנו אותם רק בתור סולם עליה בבחינת "ירידה לצורך עליה", שכך נזכה לחוש תלויים יותר בו יתברך וזה יביא אותנו לקשר של קיימא איתו יתברך. ומי שמודה להשי"ת גם כשהוא סובל כביכול אומר לו הקב"ה: על זה אתה אומר "תודה"? אני עוד אתן לך סיבות הרבה יותר טובות להודות... וכך הוא יזכה לישועות גדולות. ומתוך שנוכח מיוחדנו בדברים אלה הוא חש תוך כדי החקירה

הודיה להשי"ת שבוודאי עושה איתו רק טוב. והנה מיד הגיע נס ופלא, לפתע החוקר השתכנע במאת אחוזים שמדובר בעלילת שווא, ובאופן נדיר הוא ביטל את כל התביעה לחלוטין. ביציאה מתחנת המשטרה אביו של התובע ניגש אליו ובבושת פנים התנצל ואף העניק לו סכום כסף בתור פיצוי על עוגמת הנפש שנגרמה לו.

מהיכן "צמח" כרטיס למירון

כידוע בשנים האחרונות ישנם הגבלות על מספר העולים למירון בל"ג בעומר, נמכרים כרטיסי נסיעה מבעוד מועד לכמות מוגבלת, וכשבוע לפני ההילולא כבר נגמרים כל הכרטיסים. מקריית גת נמכרו כרטיסים לנסיעה רק דרך הרכבת המגיעה לכרמיאל, כאשר ביום חמישי ערב וליל ל"ג בעומר הייתה נסיעה ראשונה בשעה אחת בצהריים, שניה בשעה חמש, ואחרונה בשעה עשר בלילה. הסתפקתי אם לצאת באחת או בחמש, ובס"ד בחרתי לצאת בחמש, רק לאחר מכן נודע לי שכך אזכה להגיע בדיוק למעמד ההדלקה של כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א אשר בתחילה לא היה ברור בכלל שידליק באזור מירון, בהמשך התברר שבחירת השעה הייתה בהשגחה פרטית מיוחדת וזאת לאחר שנולד במשפחתנו אחיין ובריתו נערכה בבני ברק ביום חמישי בצהריים, וכיון שהכרטיס שלי היה לשעה חמש זכיתי להשתתף בברית ולהספיק את הרכבת. הגעתי מוקדם לרציף ושם פגשתי ידיד שהביע בפני את צערו לאחר ששכח את הכרטיס שלו בביתו אשר באחד המושבים באזור, לפי החשבון לא היה שייד על פי דרך הטבע שהלה יספיק לקבל את הכרטיס שלו עד השעה חמש, אפילו אם ימצא מיד

מדוע נשכחה החליפה

סיפר הרב אברהם לרר שליט"א יו"ר עמותת "ושמחת": בשנה האחרונה ערכנו את סעודת פורים בלובי של בית הרפואה "ברזילי" בו אנו מקיימים כל השנה הכנסת אורחים ופעילות לשמחת החולים ואורחיהם. בסיום הסעודה הייתי בבחינת "עד דלא ידע" ושכחתי את החליפה במקום, חזרתי הביתה והתכוונתי לצאת לתפילת ערבית, אלא שאז שמתי לב שהחליפה נשכחה ב"ברזילי". היה זה מאכזב לשוב ולצאת לשם על מנת לקחת את החליפה, בשעה שאני עייף ומותש מכל הפעילות הגדולה לזיכוי הרבים והכנסת אורחים ביום הפורים.

חזרתי ל"ברזילי" ולפתע פגשה בי אחת האחיות ומיד בקשה ממני שאמצא פתרון עבור אחד החולים הזקוק לעבור בדחיפות ניתוח מציל חיים, והוא לא מסכים לחתום אישור ללא הוראה מרב, צוות בית הרפואה מתקשה לאתר כעת רב שיורה לחולה לחתום, מיד הבאתי למקום את אחד הרבנים שהורה לו לחתום על הניתוח. בס"ד הניתוח הצליח וחיי החולה ניצלו, כשהרופאים אמרו לי שאם הניתוח היה מתעכב בשעה כבר לא היו יכולים להציל את חיי חלילה. כך ראיתי במוחש עד כמה כל עכבה לטובה ולברכה.

מישהו שיתנדב להביא לו את הכרטיס מביתו. בדיוק התארגנו לתפילת מנחה ברציף ועוררתי את ידידי שנשקיע לפני יהיו לרצון בתפילה ותחנונים שימצא פתרון לכרטיס. זה היה נשמע קצת מצחיק, מה יכול לצאת מהתפילה? הרי אין שום פתרון בר יישום... התחזקנו באמונה בכוח התפילה, שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתיימש מן הרחמים, והתחלנו להתפלל, מיד בסיום התפילה הגיעה ישועה בצורה פלאית ביותר. יהודי אחד שאיננו מכירים התקרב לעברנו ושאל אולי מישהו זקוק לכרטיס בחינם? זה היה נשמע הזוי ביותר, למי יש כרטיס מיותר, ומדוע הוא לא מכר אותו מבעוד מועד?? ידידי מיהר לקבל את הכרטיס, כשלה מספר לו שניגש לדלפק המודיעין של תחנת הרכבת על מנת לשאול איזו שאלה, הפקידה אמרה לו: מקודם ניגש אלי אדם אחד וסיפר שרכש כרטיס עבור בנו וברגע האחרון הבן החליט לא לנסוע, הוא ביקש שאשמור את הכרטיס אצלי ואם ייגש מישהו לברר על אפשרות נסיעה ככה ברגע הארון אתן לו את הכרטיס מתנה, אני רואה שעוד מעט הרכבת כבר מגיעה ואחר כך הכרטיס הזה כבר לא יעזור, אולי תיקח את הכרטיס ותשאל אם מישהו משום מה צריך אותו, אפילו שזה לא כל כך הגיוני שמישהו עומד כבר ברציף וממתין בשעה שעדיין אין לו כרטיס...

לרפואת כל חולי עם ישראל ובפרט

מאיר בן דינה

אליהו בן רחל

מזר חיה בת תמר לזש"ק

לרפואה שלימה

רפואת הנפש ורפואת הגוף בקרוב

הגיליון מוקדש
להצלחת

אליה בן יעל

לחזרה בתשובה
וכל טוב

לעילוי נשמת

רבי יוסף

בן **חנינה ז"ל**

דויאב

להקדשה או הנצחה: 08-9743208